
Mirko Ramovš

Hišna imena v vaseh Ježica, Kleče, Mala vas, Savlje in Stožice

Prispevek obravnava in navaja hišna imena petih vasi ljubljanskega Posavja, ki so danes del Ljubljane in izgubljajo naravo kmečkih naselij, z njo pa tudi značilne posebnosti materialne in duhovne kulture.

The article analyzes house names of five villages of the Ljubljana Posavje region. Since these villages have already become a part of Ljubljana they will gradually lose their rural character and with it also its characteristic features of material and spiritual culture.

Ob stapljanju zgoraj navedenih vasi ljubljanskega Posavja v predmestja izginjajo tudi značilne posebnosti njihove materialne in duhovne kulture, med katere prav gotovo sodijo stara hišna imena. Ker so del zgodovine kraja in njegovih prebivalcev, je velika škoda, če bi zatonila v pozabo. Zato sem jih kot domačin z Ježice že pred dvajsetimi leti ob pomoči staršev zapisal. Oba sta bila rojena na Ježici, oče Ignac leta 1898 v obrtniško-kmečki družini, mati Kristina, roj. Erjavec, pa leta 1899 v kmečki. Ker je bil oče čevljar in mati šivilja, sta zaradi narave dela poznala večino prebivalstva teh vasi in njihove domove.¹ Ko sem ob neki priložnosti kolegu dr. Matičetovemu povedal, da sem zapisal hišna imena svojega domačega kraja, mi je svetoval, naj jih v primerni obliki objavim. Čeprav me je večkrat opomnil, ali kaj mislim na objavo, sem z njo zaradi drugega dela odlašal in so zapiski še naprej ležali v predalu. Zdaj čutim dolžnost, da izpolnim željo jubilarntu in mu v vezilo prinašam prispevek o hišnih imenih v naslovu naštetih vasi. Pri obdelavi gradiva sem se zgledoval po jubilarntovem članku o hišnih imenih v krajevni skupnosti Štanjel,² upoštevajoč posebnosti hišnega

¹ Pri preverjanju zapiskov in dopolnjevanju mi je pomagal Tone Klemen, roj. 1918 v Klečah, za kar se mu lepo zahvaljujem.

² M. Matičetov, Hišna imena v krajevni skupnosti Štanjel. – Pozdrav iz KS Štanjel, Glasilo krajevne skupnosti Štanjel, december 1995, št. 8, str. 2–4.

poimenovanja v vaseh ljubljanskega Posavja. Seveda prispevek ni lingvistična niti zgodovinska razprava, želi le opozoriti na dragoceno gradivo hišnih imen, ki pa bi bilo v drugačnem okviru vredno podrobne obravnave.

Vasi leže približno pet kilometrov severno od središča Ljubljane, razložene na robu savske terase in na ravnini pod njo v višini struge reke Save. Njihov prvotno kmečki značaj se je s priseljevanjem delavskega in uradniškega prebivalstva začel spreminjati že pred 1. svetovno vojno, še bolj pa med obema svetovnima vojnoma, dokler se v desetletjih po 2. svetovni vojni ni skoraj povsem izgubil, saj je število kmetov izredno upadlo in so ti danes v manjšini. Vasi so v jedru, razen Zgornjih Stožic, večinoma ohranile kmečko podobo, njihovo ime pa nosi sedaj ena od ulic, navadno tista, kjer je nekdanja vas najbolj razpoznavna. Nekaterih hiš ni več, ker so jih podrli in ponekod na njihovem mestu zgradili nove, druge so delno obnovljene, mnoge pa propadajo, ker njihovi lastniki nimajo naslednikov ali so si ob njih zgradili nove, starih pa ne vzdržujejo več. Navedene vasi so nazoren primer umirajočih kmečkih naselij na robu velikega mesta, saj nove enodružinske hiše in stanovanjski bloki, ki se vrivajo vanje, domačijam jemljejo življenjski prostor in se tako vasi spreminjajo v brezlična predmestja z nizko stopnjo urbanistične urejenosti.

Upravno so bile vse te vasi pred vključitvijo v mesto v isti občini in so spadale pod faro sv. Kancijana in tovarišev s cerkvijo na Ježici. Leta 1976 so Stožice zaradi velikega števila novega priseljenega prebivalstva postale samostojna fara. Cerkev sv. Jurija, ki je bila do tedaj podružnica ježenske fare s pokopališčem okoli, je postala farna, in to vse do zgraditve nove cerkve sv. Duha ob Dunajski cesti, v bližini velike stanovanjske soseske BS-3. Pokopališče se s stapljanjem vasi v mesto ne širi, saj so na njem lahko pokopani večinoma le potomci in sorodniki tistih, ki že počivajo v tamkajšnjih grobovih.

Hišna imena so imele vse domačije, od gruntarskih do kajžarskih. Večina je starih, nekatera so mlajša, ker so nastala zaradi novega lastnika. V dveh primerih sta bili v navadi kar dve poimenovanji, starejši so uporabljali staro hišno ime, mlajši pa novo. Danes je znano le še novo. Če so lastniki staro hišo podrli in na istem mestu ali blizu nje postavili novo, je ta ohranila staro hišno ime. V primeru, ko so lastniki staro hišo prodali in zgradili na drugem koncu vasi novo, so navadno vzeli s seboj tudi hišno ime, lahko pa je stara hiša ohranila svoje ime in sta imeli (ali še imajo) tako dve hiši isto ime. Nekaterih hiš ni več, ker so jih zaradi širitve ceste ali drugih razlogov porušili, vendar so njihova imena ostala v spominu ljudi. Nove hiše navadno (še) nimajo imena, razen seveda po priimku. Če pa v bližini doma s hišnim imenom zgradi hišo domači sin, se novi hiši reče npr. Pær Jánæzævmo Vínkot, ker je bil Vinko doma Pær Jánæzæ.

Po izvoru so hišna imena v navedenih vaseh različna in njihov nastanek večinoma ni vezan neposredno na domačije. Najbolj izvirna so iz osebnih imen nekdanjih gospodarjev ali nekatera, ki so nastala po poklicih predvsem nekdanjih gospodarjev, po gospodinjah in naravni legi domačije ter socialni pripadnosti nekdanjih gospodarjev. Največ pa je takih, ki jim izvora ni mogoče ugotoviti, in domnevamo, da izhajajo iz priimkov nekdanjih in često od drugod priseljenih gospodarjev. Med starimi hišnimi imeni je samo nekaj takih, ki so enaka priimkom gospodarjev. Pri navajanju bodo označena z zvezdico. Hišna imena, ki označujejo nacionalno in pokrajinsko pripadnost, skoraj gotovo ne pomenijo izvora nekdanjih gospodarjev, ampak enako izhajajo iz priimkov, saj so vsa znana tudi drugod po Slovenskem. Iz nekdanjih priimkov verjetno izvirajo tudi hišna imena po živalih in rastlinah, lahko pa so nastala iz drugih vzrokov.

Pri navajanju hišnih imen bo upoštevana oblika, ki je bila in je še splošno v navadi, to je vedno po odgovoru na vprašanje, kje je kdo doma, npr. Pər Kləmén, Pər Cúndrə, dalje poimenovanje gospodarja in gospodinje ter imenovalnik ednine svojilnega pridevnika moškega ter imenovalnik ednine ženskega spola. Imena bodo napisana v narečni obliki, vendar v preprosti transkripciji, ker prispevek ni lingvistične narave: á, í, ú = naglašeni dolgi a, i, u; é, ó = naglašeni široki e (téta) in o (róka); ě, ǒ = naglašeni ozki e (pěsa), in o (mǒka); è = naglašeni kratki široki e (Francè); ǎ = naglašeni dolgi polglasnik (Pər Frǎncǎ); ǎ̇ = naglašeni kratki polglasnik (Frǎncǎk).

Opozoriti je treba na nekatere narečne posebnosti. V govorici navedenih vasi je izredno močna vokalna redukcija. Končni vokali v mestniku onemijo, npr. Pər Alěš = Pri Alešu, Pər Kuváč = Pri Kovaču, ali pa preidejo v polglasnik, npr. Pər Cúndrə = Pri Cundru, Pər Plěvnə = Pri Plevni, Pər Štǎfkǎ = Pri Štefkú. Enako onemi končnica i v imenovalniku množine svojilnega pridevnika moškega spola, npr. Kləménov = Klemenovi, s čimer se izenačita imenovalnika ednine (Kləménov) in množine svojilnega pridevnika moškega spola. Podobnost pa je navidezna, kajti razlika se pojavi v izgovoru, z onemitivjo končnice se v imenovalniku množine rastoča intonacija naglašene samoglasnika spremeni v padajočo. Nenaglašena samoglasnika a in e praviloma preideta v polglasnik, npr. Pər Bǎdinc = Pri Bedincu, Pər Bǎrǒn = Pri Baronu, medtem ko nenaglašeni o preide v u, npr. Pər Guríškə = Pri Gorišku. Naglašeni i pred r preide v ozki e, npr. Pər Kušěrǎ = Pri Koširju. Zveneči soglasnik g se v navedenih vaseh pri domačinih izgovarja spiratorno, npr. Pər Grǒǎlnə = Pri Grogeljnu.

Hišna imena iz osebnega imena se pogosto izpeljanka iz svojilnega pridevnika, npr. Pər Míhovc, Mihovc<Mihov, v dveh primerih je hišno ime osnovno, medtem ko je gospodarjevo izpeljanka. Imena gospodinj imajo končnice -ca, -ica, npr. Kləménca, Kuváčica, ali -ka, zadnja predvsem takrat, kadar je ime izpeljanka iz svojilnega pridevnika, na primer Míhovka, in pa tudi -la, -ulja, navadno takrat, kadar ima gospodarjevo ime naglas na zadnjem zlogu, npr. Šmè, Šmėla, Štǎfǎk, Štǎfkúla.

Hišna imena iz osebnih imen

Pər Ánžovc, Ánžovc, Ánžovka, Ánžovčov, Ánžovčova (Pri Anžovcu, Ježica)

Pər Ělěš, Alěš, Ělěšca, Ělěšov, Ělěšova (Pri Alešu, Ježica)

Stara furmanska gostilna, do druge svetovne vojne priljubljena Ljubljčanom. Danes ne deluje več.

Pər Ěndrěj, Ěndrějovc, Ěndrějovka, Ěndrějov, Ěndrějova (Pri Andreju, Kleče, Stožice)

Pər Ěndrějč, Ěndrějč, Ěndrějčovka, Ěndrějčov, Ěndrějčova (Pri Andrejcu, Stožice)

Pər Ěndrějčkə, Ěndrějčək, Ěndrějčkovka, Ěndrějčkov, Ěndrějčkəva (Pri Andrejčku, Ježica)

Pər Bǎwant, Bǎwant, Bǎwantovka, Bǎwantov, Bǎwantova (Pri Bavantu < Valantu < Valentinu, Ježica)

Pər Buštěč, Buštěč, Buštěška, Buštěčov, Buštěčova (Pri Bušteču<Bošteto-
vemu<Boštjanovemu, Kleče)

Pər Buštíc, Buštíc, Buštícovka, Buštícov, Buštícova (Pri Bošticu<Boštjanu, Mala vas)

Pər Fánovc, Fánovc, Fánovka, Fánov, Fánova (Pri Fanovcu<Franovcu, Ježica)

Pər Flurjǎnčkə, Flurjǎnčək, Flurjǎnca, Flurjǎnčkov, Flurjǎnčkəva (Pri Florjančku, Ježica)

Gostilna z dolgoletno tradicijo. V tej hiši je bil rojen Fran Levic (1846–1916), literarni kritik in zgodovinar ter urednik Ljubljanskega zvona.

Pər Frāncēt, Frāncè, Frāncētovka, Frāncētov, Frāncētava (Pri Francetu, Kleče)
Pər Frāncǎ, Frāncǎk, Frāncǎkula, Frāncǎkón, Frāncǎkova (Pri Francku, Ježica)

Pər Gregǎrǎ, Gregǎrǎjovc, Gregǎrǎjovka, Gregǎrǎjov, Gregǎrǎjova (Pri Gregorju, Savlje)
Pər Grǎgǎlnǎ, Grǎgǎl, Grǎgǎlna, Grǎgǎlnov, Grǎgǎlnava (Pri Grogeljnu < Gregeljnu < Gregi, Savlje)

Pər Jǎkǎlnǎ, Jǎkǎl, Jǎkǎlka, Jǎkǎlnov, Jǎkǎlnava (Pri Jakeljnu, Ježica, Savlje)
Pər Jǎncǎt, Jǎncǎ, Jǎncǎtovka, Jǎncǎtov, Jǎncǎtova (Pri Jančetu, Stožice)
Pər Jǎncǎkǎ, Jǎncǎk, Jǎncǎkovka, Jǎncǎkov, Jǎncǎkova (Pri Jančku, Mala vas)
Pər Jǎnǎzǎ, Jǎnǎzovc, Jǎnǎzovka, Jǎnǎzov, Jǎnǎzava (Pri Janezu, Ježica, Kleče)
Pər Jǎrnǎj, Jǎrnǎjovc, Jǎrnǎjovka, Jǎrnǎjov, Jǎrnǎjova (Pri Jerneju, Ježica)

Pər Jǎškovc, Jǎškovc, Jǎškovka, Jǎškovcǎ, Jǎškovcǎva (Pri Jožkovcu, Ježica)
Pər Jǎžǎt, Jǎžǎ, Jǎžǎtovka, Jǎžǎtov, Jǎžǎtova (Pri Jožetu, Ježica, Savlje)
Pər Jǎžǎlnǎ, Jǎžǎl, Jǎžǎlka, Jǎžǎlnov, Jǎžǎlnava (Pri Joželjnu, Savlje)
Pər Jǎrcǎt, Jǎrcǎ, Jǎrcǎtovka, Jǎrcǎtov, Jǎrcǎtova (Pri Jurčetu, Ježica)
Pər Jǎrcǎovc, Jǎrcǎovc, Jǎrcǎovka, Jǎrcǎov, Jǎrcǎova (Pri Jurčovcu, Ježica)

Pər Klǎmǎn, Klǎmǎn, Klǎmǎnca, Klǎmǎnov, Klǎmǎnava (Pri Klemenu, Ježica, Kleče)
Hišo na Ježici so zaradi širitve Dunajske ceste podrli.

Pər Lǎnǎrt, Lǎnǎrt, Lǎnǎrǎšca, Lǎnǎrtov, Lǎnǎrtava (Pri Lenartu, Kleče)

Pər Mǎrkovc, Mǎrkovc, Mǎrkovka, Mǎrkov, Mǎrkova (Pri Markovcu)
Pər Mǎhcǎ, Mǎhcǎc, Mǎhcǎkula, Mǎhcǎkǎ, Mǎhcǎkova (Pri Mihcu, Savlje)
Pər Mǎrtǎnk, Mǎrtǎnk, Mǎrtǎnkovka, Mǎrtǎnkov, Mǎrtǎnkova (Pri Martinku, Stožice)
Pər Mǎrtǎnovc, Mǎrtǎnovc, Mǎrtǎnovka, Mǎrtǎnov, Mǎrtǎnava (Pri Martinovcu, Ježica)
Pər Mǎtǎvǎzovc, Mǎtǎvǎzovc, Mǎtǎvǎzovka, Mǎtǎvǎzov, Mǎtǎvǎzava (Pri Matevžovcu, Kleče)

Pər Mǎtǎčkǎ, Mǎtǎčkǎk, Mǎtǎčkǎkovka, Mǎtǎčkǎkov, Mǎtǎčkǎkova (Pri Matičku, Savlje)
Pər Mǎtǎjǎk, Mǎtǎjǎk, Mǎtǎjǎkula, Mǎtǎjǎkov, Mǎtǎjǎkova (Pri Matjaku < Matijaku, Savlje)
Pər Mǎhovc, Mǎhovc, Mǎhovka, Mǎhov, Mǎhova (Pri Mihovcu, Ježica, Kleče)

Pər Nǎcǎlnǎ, Nǎcǎl, Nǎcǎlka, Nǎcǎlnov, Nǎcǎlnava (Pri Naceljnu, Stožice)
Pər Nǎjkǎt, Nǎjka, Nǎjkovka, Nǎjkov, Nǎjkova (Pri Nejkatu, Savlje)

Pər Pǎvǎlčǎkǎ, Pǎvǎlčǎk, Pǎvǎlčǎkovka, Pǎvǎlčǎkov, Pǎvǎlčǎkova (Pri Pavelčku, Savlje)
Pər Pǎtrovc, Pǎtrovc, Pǎtrovka, Pǎtrov, Pǎtrava (Pri Petrovcu, Stožice)

Pər Šǎmnǎ, Šǎmnovc, Šǎmnovka, Šǎmnov, Šǎmnava (Pri Šimnu < Simonu, Ježica)
Pər Štǎfǎlnǎ, Štǎfǎl, Štǎfǎlka, Štǎfǎlnov, Štǎfǎlnava (Pri Štefeljnu, Ježica)
Pər Štǎfkǎ, Štǎfkǎk, Štǎfkǎkula, Štǎfkǎkǎ, Štǎfkǎkova (Pri Štefku, Ježica)
Pər Tǎlnǎ, Tǎlǎn, Tǎlnovka, Tǎlnov, Tǎlnava (Pri Tilnu, Kleče)

Pər Tǎnc, Tǎnca, Tǎncovka, Tǎncov, Tǎncava (Pri Tincu < Tinetu, Ježica)

Pər Tumǎžǎlnǎ, Tumǎžǎl, Tumǎžǎlka, Tumǎžǎlnov, Tumǎžǎlnava (Pri Tomaželjnu, Kleče)

Pər Tumážovc, Tumážovc, Tumážovka, Tumážov, Tumážəva (Pri Tomažovcu, Savlje)

Pər Udámovc, Udámovc, Udámovka, Udámov, Udáməva (Pri Udamovcu < Adamovcu, Kleče)

Pər Úkcə, Úkəc, Úkcovka, Úkcov, Úkcəva (Pri Ukcu < Lukcu, Savlje, Stožice)

Pər Úrh, Úrh, Úrhovka, Úrhov, Úrhəva (Pri Urhu, Ježica)

Pər Vərbánčkə, Vərbánčək, Vərbánčkovka, Vərbánčkov, Vərbánčkəva (Pri Vrbančku < Urbančku, Stožice)

Pər Vərénc, Vərénc, Vərénka, Vəréncov, Vəréncəva (Pri Vorencu < Lovrencu, Stožice)

Hišna imena po poklicih

Nekatera hišna imena po poklicih izvirajo iz dejanskih poklicev (nekdanjih) gospodarjev, večina pa iz priimkov, ki so nastala iz poklicev.

Pər Bógnarjə, Bógnar, Bógnarca, Bógnarjov, Bógnarjəva (Pri Bognarju = Kolarju, Stožice)

Pər Cəstarjə, Cəstar, Cəstarca, Cəstarjov, Cəstarjəva (Pri Cestarju, Ježica)

Pər Dácarjə, Dácar, Dácarca, Dácarjov, Dácarjəva (Pri Dacarju, Ježica)

V hiši je verjetno nekaj stanoval dacar, pobiralec posebnega davka, morda tudi mitnine, ker je bila hiša nekaj sosednja mitnici ob savskem mostu.

Pər Jəšharjə, Jəšhar, Jəšharca, Jəšharjov, Jəšharjəva (Pri Jesharju, Stožice)

Jeshar < jesihar je bil izdelovalec kisa.

Pər Kəlazérjə, Kəlazér, Kəlazérka, Kəlazérjov, Kəlazérjəva (Pri Kalazirju, Ježica)

To ime sta imeli dve skoraj sosednji hiši in sta bili po smrti zadnjih lastnikov obe prodani. Predvidevamo, da ime izvira od nem. Kürassiere = pripadnik težke konjenice.

Pər Kərtáčarjə, Kərtáčar, Kərtáčarca, Kərtáčarjov, Kərtáčarjəva (Pri Krtačarju, Stožice)

Pər Krámarjə, Krámar, Krámarca, Krámarjov, Krámarjəva (Pri Kramarju, Ježica)

Hišo, v kateri je bila nekaj kramarija (trgovina z mešanim blagom), je kupil ob koncu 19. stoletja moj ded, Franc Ramovš, čevljski mojster, in je zato kmalu dobila novo hišno ime Pər Šúštarjə. Staro ime se je še dolgo uporabljalo, saj se iz mladosti spominjam, kako so domačini očetove sestre, moje tete, večkrat imenovali Kramarjeve.

Pər Krónvc, Krónvc, Krónčovka, Krónčov, Krónčəva (Pri Krovcu, Stožice)

Pər Kumətárjə, Kumətár, Kumətərca, Kumətárjov, Kumətárjəva (Pri Komatarju, Savlje)

Sedanji gospodar Srečo Čerin ne ve, tudi iz izročila ne, da bi pri hiši kdaj izdelovali komate, čeprav se iz mladosti spominja, da so jih imeli na podstrešju kar nekaj. Morda se je kdo od nekdanjih gospodarjev ponašal, da so imeli njegovi konji lepe komate, in se ga je zato prijel vzdevek "komatár".

Pər Kuváč, Kuváč, Kuváčica, Kuváčov, Kuváčəva (Pri Kovaču, Ježica, Savlje, Stožice)

Pər Məžnarjə, Məžnar, Məžnarca, Məžnarjov, Məžnarjəva (Pri Mežnarju, Ježica, Stožice)

Pər Mežnarj v Stožicah je bil doma igralec Franci P r e s e t n i k.

Pər Pəškárjə, Pəškár, Pəškərca, Pəškárjov, Pəškárjəva (Pri Peskarju, Ježica)

Pər Pəštarjə, Pəštar, Pəštarca, Pəštarjov, Pəštarjəva (Pri Poštarju, Ježica)

Pər Ríbčə, Ríbčəč, Ríbčovka, Ríbčov, Ríbčəva (Pri Ribiču, Savlje)

Pər Sítarjə, Sítar, Sítarca, Sítarjov, Sítarjəva (Pri Sitarju, Stožice)

Pər Strəharjə, Strəhar, Strəharca, Strəharjov, Strəharjəva (Pri Streharju, Savlje)

Pər Šúštarjə, Šúštar, Šúštarca, Šúštarjov, Šúštarjəva (Pri Šuštarju, Ježica)

Pər Šúštarčəkə, Šúštarčək, Šúštarčəvka, Šúštarčəkov, Šúštarčəva (Pri Šuštarčku, Mala vas)

Pər Tíšlarjə, Tíšlar, Tíšlarca, Tíšlarjov, Tíšlarjəva (Pri Tišlarju, Savlje)

Pər Zátlarjə, Zátlar, Zátlarca, Zátlarjov, Zátlarjəva (Pri Zatlarju = Sedlarju, Savlje)

Pər Žnájdarjə, Žnájdar, Žnájdarca, Žnájdarjov, Žnájdarjəva (Pri Žnajdarju, Savlje)

Pər Žnídarjə, Žnídar, Žnídarca, Žnídarjov, Žnídarjəva (Pri Žnidarju, Kleče, Mala vas, Stožice)

Hišna imena po gospodinjah

Pər Cílnəh, Cílnə, Cíla, Cílnə, Cílna (Pri Cilinijah, Ježica)

Pər Lízənəh, Lízənə, Lízna, Lízənə, Lízna (Pri Lizinijah, Stožice)

Pər Lójznəh, Lójznə, Lójzna, Lójznə, Lójzna (Pri Lojzinijah, Ježica)

Hišno ime je pozabljeno.

Pər Mánčənəh, Mánčənə, Mánčna, Mánčənə, Mánčna (Pri Mancinijah, Mala vas)

Hišo so zaradi graditve stanovanjskih blokov podrli.

Pər Plěvnəh, Plěvnəž, Plěvna, Plěvnov, Plěvnəva (Pri Plevni, Ježica)

Pər Tənnəh, Tənnə, Tənna, Tənnə, Tənna (Pri Toninijah, Ježica)

Hišna imena po legi domačije

Pər Kənc, Kənc, Kənka, Kənčov, Kənčəva (Pri Koncu, Kleče)

Sedanji gospodar Tone Čemažar pravi, da je hiša dobila ime, ker se je nekdaj nahajala na koncu vasi. V tem primeru pa je nenavadno, da se je spremenila kvaliteta poudarjenega vokala (široki o v ozki o). Po gospodarjevem mnenju zaradi tega, ker niso hoteli biti -na koncu-, kar v ljudski govornici pomeni tik pred propadom ali pred smrtjo. Tu je doma akademski slikar Lojze Č e m a ž a r.

Pər Məstnákərjə, Məstnákə, Məstnákərcə, Məstnákərjov, Məstnákərjəva (Pri Mostnakarju, Ježica)

Hiša (ki so jo zaradi širjenja Dunajske ceste podrli) je dobila ime, ker je stala ob kamnitem mostičku čez sulho strugo, ki se je napolnila z vodo, kadar je Sava zelo narasla. To se je še dogajalo do 1. svetovne vojne. Pozneje so z regulacijo Save preperečili njen izliv v stranske struge. Na mostičku, ki danes s strugo vred skoraj ni viden, so se še pred 1. svetovno vojno zbirali vaški fantje in ob večerih prepevali. V hiši Pər Məstnákərjə je poučeval otroke Jurij J a p e l j, ki je bil od leta 1787 do 1795 župnik na Ježici.

Pər Šrāngarjə, Šrāngar, Šrāngarca, Šrāngarjov, Šrāngarjəva (Pri Šrangarju, Ježica)

Hiša je dobila ime, ker stoji v neposredni bližini savskega mostu, kjer se je nekdaj pobirala mostnina oziroma mitnina. Pozneje je hiša dobila po gospodarju tudi ime Pər Jólžet. V njej je še danes gostilna z imenom Tavčarjev dvor, in sicer po bližnji stavbi, v ljudski govorici nekdaj imenovani »grad«, ki jo je imela nekaj časa v lasti Tavčarjeva rodbina. Stavba je večkrat menjala gospodarja, nekaj časa je bil njen lastnik celo sam gostilničar, sedaj pa je v njej avto šola.

Pər Spudjěškə, Spudjěžək, Spudjěškovka, Spudjěškov, Spudjěškəva (Pri Spodoježku, Mala vas)

Hiša je dobila ime po legi, saj stoji tik pod savsko teraso, pod ježo.

Hišna imena po socialni označbi**Pər Bərákarjə, Bərákar, Bərákarca, Bərákarjov, Bərákarjəva (Pri Barakarju, Stožice)****Pər Kájžarjə, Kájžar, Kájžarca, Kájžarjov, Kájžarjəva (Pri Kajzarju, Mala vas)****Pər Pərdán, Pərdən, Pərdánka, Pərdánov, Pərdánəva (Pri Perdanu, Savlje, Stožice)**

V Savljah naj bi po razlagi Slavice Kumar, roj. Kunaver, pd. Pərdánove Slavice, hišno ime nastalo zato, ker je bila domačija nekoč prodana in se je odslej reklo Pri Prodanem>Predanem>Pərdanəm>Pərdan.

Hišna imena iz priimkov (nekdanjih) gospodarjev ali neznanega izvora

Uproštevana so starejša hišna imena, saj mnoge nove hiše domačini že imenujejo po priimku lastnika.

Pər Ávšič*, Ávšič, Ávšičovka, Ávšičov, Ávšičəva (Pri Avšiču, Kleče)

Z novim gospodarjem se je po njem udomačilo novo hišno ime, čeprav so starejši še uporabljali staro Pər Francēt. Tu je bil doma general Jaka A v š i č.

Pər Bəřón, Bəřón, Bəřónka, Bəřónov, Bəřónəva (Pri Baronu, Stožice)**Pər Bázəlnə, Bázəl, Bázəlka, Bázəlnov, Bázəlnəva (Pri Bazeljnu, Savlje)**

V tej hiši je bil rojen kartograf Ivan S e l a n.

Pər Bəđinc, Bəđinc, Bəđinka, Bəđinčov, Bəđinčəva (Pri Bedincu, Ježica)**Pər Bərnóvkarjə, Bərnóvkar, Bərnóvkarca, Bərnóvkarjov, Bərnóvkarjəva (Pri Brnovkarju, Stožice)****Pər Bəzníkarjə, Bəzníkar, Bəzníkarca, Bəzníkarjov, Bəzníkarjəva (Pri Beznikarju, Savlje)****Pər Bəgarjə, Bəgar, Bəgarca, Bəgarjov, Bəgarjəva (Pri Begarju, Ježica)****Pər Cár, Cár, Cárca, Cárov, Cárəva (Pri Carju, Ježica)**

Hišno ime izvira iz imena gostilne Pri ruskem carju.

Pər Cúndrə, Cúndər, Cúndərna, Cúndrov, Cúndrəva (Pri Cundru, Ježica)**Pər Čámřə, Čámər, Čámərna, Čámrov, Čámřəva (Pri Čamru, Stožice)****Pər Čízman, Čízman, Čízmanca, Čízmanov, Čízmanəva (Pri Čizmanu, Stožice)****Pər Dólharjə, Dólhar, Dólharca, Dólharjov, Dólharjəva (Pri Dolharju, Savlje)**

- Pər Dulínarjə, Dulínar, Dulínarca, Dulínarjov, Dulínarjəva (Pri Dolinarju, Ježica)
 Pər Dónč, Dónč, Dónčovka, Dónčov, Dónčəva (Pri Donču, Stožice)
- Pər Duničarjə, Duničar, Duničarca, Duničarjov, Duničarjəva (Pri Doničarju < Dolničarju, na nagrobnem spomeniku družine namreč piše Dolničarjevi, Savlje)
- Pər Fántkə, Fántək, Fántkovka, Fántkov, Fántkəva (Pri Fantku, Ježica)
 Pər Fécəlnə, Fécəl, Fécəlka, Fécəlnov, Fécəlnəva (Pri Feceljnu, Savlje)
- Pər Gódaš, Gódaš, Gódašovka, Gódašov, Gódašovəva (Pri Godežu, Ježica)
 Pər Guriškə, Gurišək, Gurišca, Guriškov, Guriškəva (Pri Gorišku, Ježica)
 Pər Góřščə, Góřšəč, Góřščovka, Góřščov, Góřščovəva (Pri Goršiču, Savlje)
 Pər Grábnarjə, Grábnar, Grábnarca, Grábnarjov, Grábnarjəva (Pri Grabnarju, Savlje)
 Pər Gurěvc, Gurěvc, Gurěvka, Gurěčov, Gurěčovəva (Pri Gorevcu, Ježica)
- Pər Hvástənk, Hvástənk, Hvástəncə, Hvástənkov, Hvástənkəva (Pri Hvastenku, Savlje)
- Pər Jəřěč, Jəřè, Jəřěška, Jəřěčov, Jəřěčovəva (Pri Jereču, Mala vas)
 Pər Jəřómənə, Jəřómən, Jəřóməncə, Jəřómnov, Jəřómnovəva (Pri Jeromnu, Mala vas)
- Pər Kánkrət, Kankrè, Kánkəršca, Kánkrətov, Kánkrətəva (Pri Kankretu, Kleče)
 Pər Kərpúcənk, Kərpúcənk, Kərpúcəncə, Kərpúcənkov, Kərpúcənkəva (Pri Krpucniku, Mala vas)
 Pər Kátərənk, Kátərənk, Kátərəncə, Kátərənkov, Kátərənkəva (Pri Katerniku, Savlje)
- Pər Kópčə, Kópəč, Kópčovka, Kópčov, Kópčovəva (Pri Kopiču, Ježica)
 Pər Král, Král, Kralíca, Králov, Králəva (Pri Kralju, Ježica)
 Pər Krəšəp, Krəšəp, Krəšəpka, Krəšəpov, Krəšəpəva (Pri Krešonu, Savlje)
 Pər Kúkəlnə, Kúkəl, Kúkəlnə, Kúkəlnov, Kúkəlnəva (Pri Kukeljnu, Ježica)
- V tej hiši je bil rojen Anton K u k e l j (1845–1908), nabožni pisatelj.
- Pər Kúmarjə*, Kúmar, Kúmarca, Kúmarjov, Kúmarjəva (Pri Kumarju, Ježica)
 Z novim lastnikom, ki je hišo kupil med obema vojnama, se je uveljavilo novo hišno ime, staro Pər Král je ostalo le v spominu starejših.
- Pər Kunčānc, Kunčānc, Kunčānka, Kunčānčov, Kunčānčovəva (Pri Končancu, Ježica)
 Pər Kupíč, Kupəč, Kupíška, Kupíčov, Kupíčovəva (Pri Kopiču, Savlje)
 Pər Kupítarjə, Kupítar, Kupítarca, Kupítarjov, Kupítarjəva (Pri Kopitarju, Stožice)
 Pər Kurdín, Kurdín, Kurdínka, Kurdínov, Kurdínəva (Pri Kordinu Stožice)
- Po Biografskem leksikonu naj bi bil v tej hiši rojen pesnik Alojzij Merhar (1876–1942), znan pod psevdonimom Silvin S a r d e n k o. Po zadrževanju Ivana Smerketa, pokojnega gospodarja te hiše, pa naj bi bil rojen v Vodica, a se je mati že v njegovi zgodnji mladosti od tam z otroki preselila v Kordinovo hišo v Stožicah. Ali ni morda njegov psevdonim izpeljan iz hišnega imena?
- Pər Kušárənk, Kušárəncə, Kušárənkov, Kušárənkəva (Pri Košarniku, Kleče)
 Pər Kušəřjə, Kušəř, Kušəřka, Kušəřjov, Kušəřjəva (Pri Koširju, Ježica)
- Pər Məškláj, Məškláj, Məšklájka, Məšklájov, Məšklájəva (Pri Mešklaju, Savlje)
 Pər Mətús, Mətús, Mətúska, Mətúsov, Mətúsəva (Pri Matusu, Savlje)
 Pər Míščə, Míščəč, Míšččovka, Míšččov, Míšččovəva (Pri Mišiču, Kleče)
- Pər Nuvák, Nuvák, Nuvakúla, Nuvákov, Nuvákəva (Pri Novaku, Stožice)

Pər Pájsarjə, Pájsar, Pájsarca, Pájsarjov, Pájsarjəva (Pri Pajsarju, Ježica)
 Pər Pəričənk, Pəričənk, Pəričəncə, Pəričənkov, Pəričənkəva (Pri Peričniku, Savlje)
 Pər Pəršín*, Pəršín, Pəršínka, Pəršínov, Pəršínəva (Pri Peršinu, Stožice)
 Pər Pəškót, Pəškót, Pəškótovka, Pəškótov, Pəškótəva (Pri Peškotu, Kleče)
 Pər Pérc, Pérc, Pérka, Pérčov, Pérčəva (Pri Pircu, Kleče)
 Pər Píbrə, Píbrə, Píbrəna, Píbrov, Píbrəva (Pri Pibru, Ježica)

Hiša, značilna za gorenjsko kmečko arhitekturo iz srede 18. stoletja, je bila po drugi svetovni vojni zaradi širitve Dunajske ceste porušena. Dokumentirana je v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani.

Pər Plénarjə, Plénar, Plénarca, Plénarjov, Plénarjəva (Pri Plenarju, Ježica)

Pər Rəmónvš*, Rəmónvš, Rəmónšovka, Rəmónšov, Rəmónšovəva (Pri Ramovšu, Savlje)
 Pər Ružék, Ružék, Ružékla, Ružékov, Ružékəva (Pri Rožeku, Savlje)
 Pər Rəžman*, Rəžman, Rəžmanca, Rəžmanov, Rəžmanəva (Pri Rožmanu, Ježica)

Pər Səlán, Səlán, Səlánka, Səlánov, Səlánəva (Pri Selanu, Savlje)
 Pər Səvərjə, Səvər, Səvərca, Səvərjov, Səvərjəva (Pri Severju, Savlje)
 Pər Skáwarjə, Skáwar, Skáwarca, Skáwarjov, Skáwarjəva (Pri Skalarju, Mala vas)

Zgornja Skawarjeva hiša je bila zaradi graditve stanovanjskega bloka podrtá.

Pər Sənc, Sənc, Səncə, Səncčov, Səncčovəva (Pri Soncu, Savlje)

Pər Šáfarjə, Šáfar, Šáfarca, Šáfarjov, Šáfarjəva (Pri Šafarju, Stožice)

Pər Šətín, Šətína, Šətínka, Šətínov, Šətínəva (Pri Šetinu, Mala vas)

V tej hiši sta bila rojena znani predvojni umetniški fotograf Janko in strokovni pisatelj ter strokovnjak za jagodičje Feliks S k e r l e p, iz iste rodovine izhajajo tudi sedanji umetniški fotografi Dušan Š k e r l e p, Marijan S m e r k e in brata G r e g o r i č a.

Pər Škís, Škís, Škísovka, Škísov, Škísəva (Pri Škisu, Stožice)
 Pər Škráb, Škrába, Škrábovka, Škrábov, Škrábəva (Pri Škrabu, Ježica)
 Pər Škutín, Škutín, Škutínka, Škutínov, Škutínəva (Pri Škotinu, Savlje)
 Pər Šmět, Šmět, Šmětla, Šmětov, Šmětəva (Pri Šmetu, Ježica)
 Pər Špán, Špən, Špánka, Špánov, Špánəva (Pri Španu, Savlje)
 Pər Štáncarjə, Štáncar, Štáncarca, Štáncarjov, Štáncarjəva (Pri Štancarju, Mala vas)
 Pər Štrənfəlnə, Štrənfəl, Štrənfəlnə, Štrənfəlnov, Štrənfəlnəva (Pri Štremfeljnu, Ježica)

Pər Táškarjə, Táškar, Táškarca, Táškarjov, Táškarjəva (Pri Taškarju, Stožice)

Pər Tərkovc, Tərkovc, Tərkovca, Tərkov, Tərkəva (Pri Trkovcu, Stožice)

Hiša ima še ohranjena baročna okna s kovanimi mrežami. Tu je bil doma dramski igralec France P r e - s e t n i k.

Pər Təfkəvjə, Təfkəv, Təfkəvca, Təfkəvjov, Təfkəvjəva (Pri Tefkarju, Kleče)
 Pər Tércəlnə*, Tércəl, Tércəlnə, Tércəlnov, Tércəlnəva (Pri Terceljnu, Savlje)

Tudi tu se je z novim gospodarjem udomačilo novo hišno ime in so starega Pər Strəharjə uporabljali predvsem starejši.

Pər Tətarjə, Tətar, Tətarca, Tətarjov, Tətarjəva (Pri Totarju, Ježica)
 Pər Túmplə, Túmpəl, Túmplovka, Túmplov, Túmpləva (Pri Tumplu, Ježica)

Pər Úlčəvjə, Úlčəv, Úlčəvca, Úlčəvjov, Úlčəvjəva (Pri Ulčarju, Savlje)

Pər Únk, Únk, Únkovca, Únkov, Únkəva (Pri Unku, Kleče)

Nekdaj znana gostilna.

Pər Úžəvjə, Úžəv, Úžəvca, Úžəvjov, Úžəvjəva (Pri Užarju <Lužarju, Savlje)

- Pər Vəričkə, Vəričək, Vəričkovka, Vəričkov, Vəričkəva (Pri Varičku, Stožice)
 Pər Vəsvárjə, Vəsvár, Vəsvarica, Vəsvárjov, Vəsvárjəva (Pri Vasvarju, najprej na Ježici,
 nato v Savljah)
 Pər Zəmən, Zəmən, Zəmənca, Zəmənov, Zəmənəva (Pri Zemenu, Ježica)
 Pər Žívarjə, Žívar, Žívarca, Žívarjov, Žívarjəva (Pri Živarju, Mala vas)
 Pər Žógrə, Žógar, Žógarəna, Žógrov, Žógrəva (Pri Žogru, Savlje)

Hišna imena po nacionalni in pokrajinski pripadnosti

- Pər Hərvát, Hərvət, Hərvətica, Hərvátov, Hərvátəva (Pri Hrvatu, Ježica)
 Pər Bəzjək, Bəzjək, Bəzjəkúla, Bəzjəkov, Bəzjəkəva (Pri Bezjaku, Stožice)
 Pər Kəstélc, Kəstélc, Kəstélka, Kəstélčov, Kəstélčəva (Pri Kastelicu, Savlje)
 Pər Kránc, Kránc, Kránčovka, Kránčov, Kránčəva (Pri Kranjcu, Ježica)
 Hiša ne obstaja več.
 Pər Tájčarjə, Tájčar, Tájčarca, Tájčarjov, Tájčarjəva (Pri Tajčarju, Stožice)

Hišna imena po živalih in rastlinah

- Pər Čúk, Čúk, Čúkla, Čúkov, Čúkəva (Pri Čuku, Savlje)
 Pər Grábca*, Grábca, Grábčovka, Grábčov, Grábčəva (Pri Grabcu, Ježica)
 Pər Máčkə, Máčək, Máčkúla, Máčkov, Máčkəva (Pri Mačku, Kleče)
 Pər Kúkmak, Kúkmak, Kúkmakovka, Kúkmakov, Kúkmakəva (Pri Kukmaku, Stožice)
 Tu je bil rojen zgodovinar France Š k e r l.
 Pər Rubíd, Rubída, Rubídəna, Rubídov, Rubídəva (Pri Robidu, Ježica)

Hišna imena žive s hišami in umirajo z njimi vred, v spominu pa ostajajo še dolgo potem, ko hiš ni več. Pripovedujejo o zgodovini hiš, njihovih gospodarjih in gospodinjah, poklicih in posebnostih, često se v njih skriva usoda rodov, ki so živeli v teh hišah. Zato je njihovo dokumentiranje in odkrivanje njihove zgodovine pomembno dopolnilo etnološkimi in sociološkimi raziskavam vaških skupnosti in še posebej družin. Pričujoči prispevek je šele izhodišče za raziskovanje hišnih imen v vaseh ljubljanskega Posavja.

Summary

House Names in the Villages of Ježica, Kleče, Mala vas, Savlje, and Stožice

The article lists and analyzes house names of five villages of the Ljubljana Posavje region. Since these villages have already become a part of Ljubljana they will gradually lose their rural character and with it also its characteristic features of material and spiritual culture, one of which are also house names. These have different origins and are usually not directly connected to the

homesteads. The most original ones stem from personal names of former masters of the house, their professions, from names of former ladies of the house, from the position of the farm or social position of its former owners. Only a few of them are identical with the surnames of former masters. House names denoting national and provincial status almost certainly do not denote the origin of their former masters, but likewise stem from surnames; they are namely known elsewhere in Slovenia as well. House names denoting animals or plants very likely originated from former surnames as well, but they might have come into existence because of other reasons as well. When listing these house names the author of the research took into consideration the form which has been used in the past and which is still in use - that is the one listed after he had asked his informants where they lived, what the name of the master or the lady of the house was, what the nominative case of the singular (and plural in the case of the masculine adjective) of the possessive masculine and feminine adjective was. The names are written in their dialectal form, yet transcribed in their simple form since the article is not of linguistic nature. Its goal was to draw attention to the importance of documenting house names for further ethnological and sociological research.

Ob sprejetju Maksima Gasparija za častnega člana Slovenskega etnografskega društva (od leve: M. Gaspari, M. Matičetov, V. Vodušek, B. Kuhar) – Foto arhiv GNI